

IMPACTE DE L'INFRAFINANÇAMENT SOBRE LA COMPETITIVITAT I EL BENESTAR A CATALUNYA

9 de novembre del 2023

- ▶ **L'infrafinançament de Catalunya**
- ▶ **Impacte sobre la competitivitat de l'economia**
- ▶ **Impacte sobre el benestar de la població**
- ▶ **Valoració**

PIB, Recursos públics i Índex de Progrés Social

- ▶ Catalunya ocupa la 4ª posició en termes de PIB per càpita, però baixa a la 10^a en recursos percebuts del sistema i cau fins a la 12^a en termes de progrés social.

PIB, Recursos públics i Índex de Progrés Social. Comunitats Autònomes

Font: Comptabilitat Regional d'Espanya (INE), Generalitat de Catalunya i Comissió Europea. *Regional Social Progress Index, 2020*

Comunitat Autònoma	PIB per càpita €/hab. - 2021	Posició s/17
Comunitat de Madrid	34.821	1
País Basc	32.925	2
Comunitat Foral Navarra	31.024	3
Catalunya	29.942	4
Aragó	28.912	5
La Rioja	27.279	6
Illes Balears	24.866	7
Castella i Lleó	24.428	8
Cantàbria	23.730	9
Galícia	23.499	10
Principat d'Astúries	23.235	11
Comunitat Valenciana	22.289	12
Regió de Múrcia	21.236	13
Castella - La Manxa	20.655	14
Extremadura	19.072	15
Canàries	18.990	16
Andalusia	18.906	17

Comunitat Autònoma	Recursos públics* €/hab. - 2021	Posició s/15
Cantàbria	3.632	1
Extremadura	3.422	2
Castella i Lleó	3.411	3
La Rioja	3.365	4
Principat d'Astúries	3.293	5
Aragó	3.270	5
Galícia	3.251	7
Castella - La Manxa	2.947	8
Illes Balears	2.910	9
Catalunya	2.848	10
Comunitat de Madrid	2.834	11
Canàries	2.818	12
Andalusia	2.724	13
Regió de Múrcia	2.714	14
Comunitat Valenciana	2.691	15

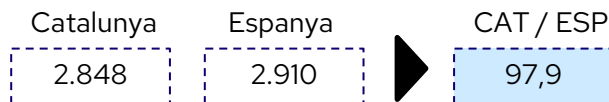
Comunitat Autònoma	Índex Progrés Social**	Posició s/17
País Basc	73,9	1
Comunitat Foral Navarra	73,6	2
La Rioja	71,7	3
Aragó	70,8	4
Cantàbria	70,5	5
Comunitat de Madrid	69,7	6
Castella i Lleó	68,8	7
Galícia	68,7	8
Principat d'Astúries	68,5	9
Comunitat Valenciana	67,8	10
Canàries	67,4	11
Catalunya	67,1	12
Illes Balears	65,2	13
Regió de Múrcia	65,2	14
Extremadura	64,3	15
Castella - La Manxa	63,4	16
Andalusia	61,8	17

* Resultats model de finançament 2021, sense dades per al País Basc i Comunitat Foral Navarra.

** Segona versió *Regional Social Progress Index* de la Comissió Europea (2020), sobre dades 2016. Comunitats Autònomes segons NUTS 2.

Recursos públics rebuts del sistema de finançament autonòmic a Catalunya

Recursos públics rebuts (€/hab). 2021

Recursos públics rebuts en Paritat de Poder de Compra (€/hab). 2021

Font: Generalitat de Catalunya

El model de finançament autonòmic no respecta el principi d'ordinalitat. **Els recursos públics per càpita rebuts per Catalunya representen el 97,9% de la mitjana espanyola.**

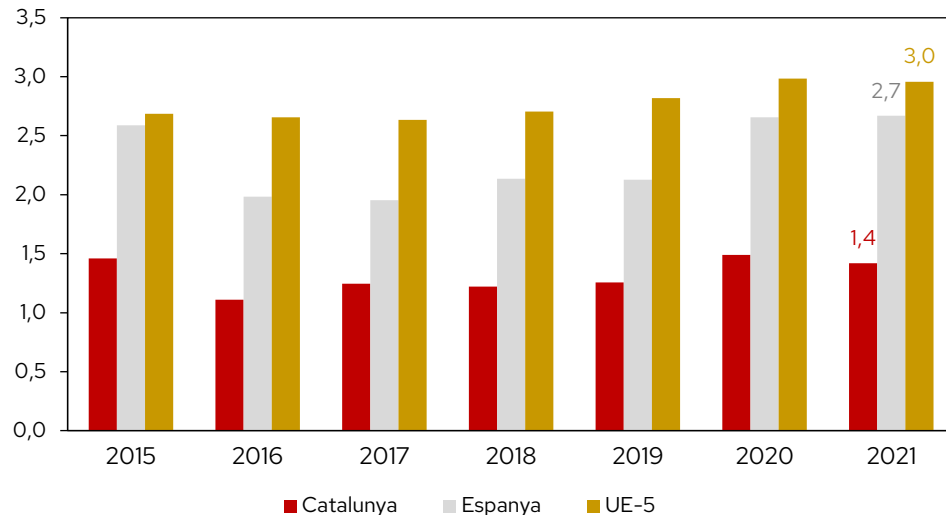
Però **quan es té en compte el diferencial de preus**, la capacitat efectiva de proveir béns i serveis a la ciutadania s'agreuja, ja que aquest percentatge **es redueix al 87,9%**

- ▶ L'infrafinançament de Catalunya
- ▶ **Impacte sobre la competitivitat de l'economia**
- ▶ Impacte sobre el benestar de la població
- ▶ Valoració

Dèficit d'inversió total del conjunt del sector públic a Catalunya

Inversió pública executada total

En % sobre el PIB. Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir d'AMECO, BBVA-IVIE i Gencat

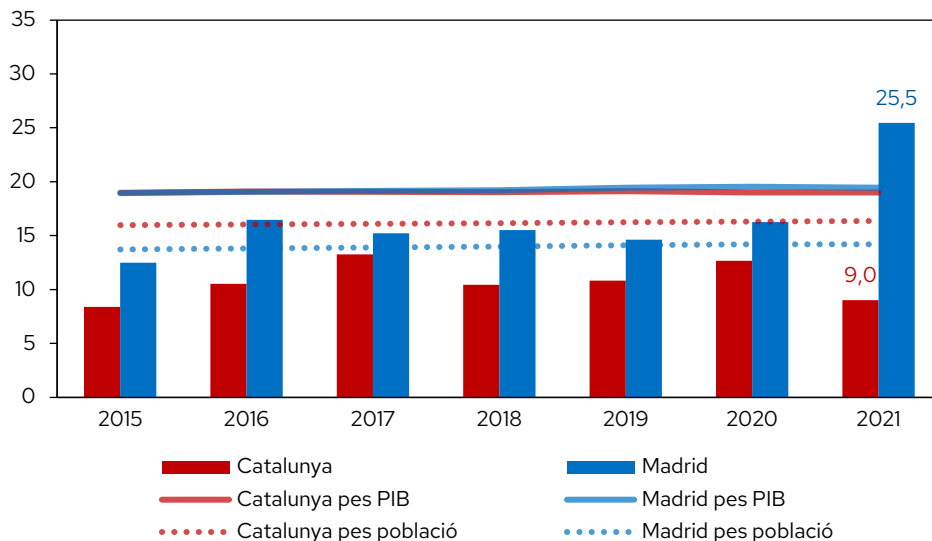
*UE-5: Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos i Bèlgica.

- La inversió pública del conjunt d'administracions públiques a Catalunya (en % del PIB) ha estat sistemàticament inferior a la d'Espanya i la UE-5. Mentre que la mitjana a la UE-5 és d'un 2,8% del PIB i a Espanya un 2,3%, a Catalunya és un 1,3%, en el període 2015-2021.
- En termes de PIB, el **dèficit mitjà anual en inversió pública executada a Catalunya seria d'uns 2.300 M€** (1% del PIB) si es pren com a referència l'esforç inversor d'Espanya **o d'uns 3.400 M€ si el criteri és la UE-5** (1,5% del PIB).

Dèficit d'inversió total del sector públic central a Catalunya

Inversió executada a Madrid i a Catalunya pel sector públic estatal.

En % sobre inversió pública estatal total regionalitzada. Font: Ministeri d'Hisenda, IGAE

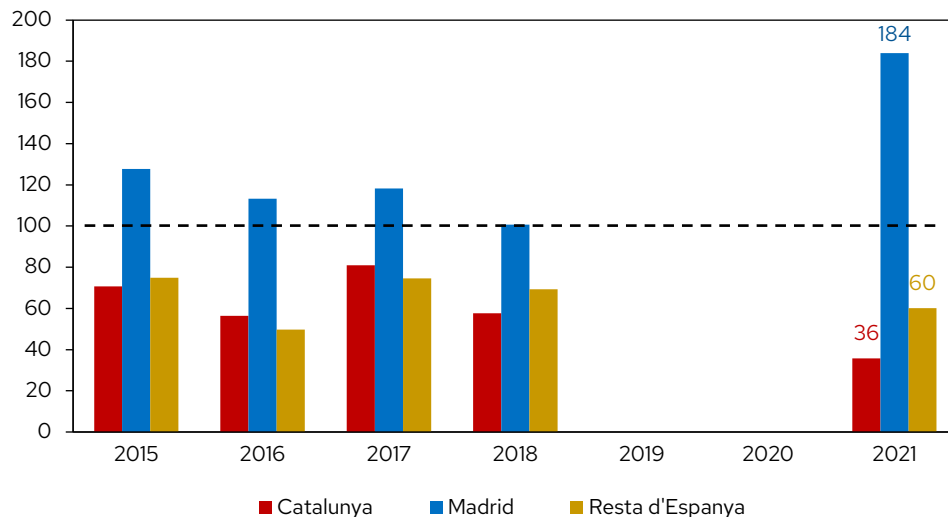
Notes: (i) la inversió executada és la suma d'AGE, organismes autònoms, altres entitats amb pressupostos estimatius i empreses públiques; i (ii) l'any 2021 s'ha computat com a inversió els 191 M€ de rescat de les autovies radials de Madrid.

- La inversió pública estatal mitjana executada a Catalunya (10,7%) ha estat persistentment per sota del seu pes poblacional (16,2%) i econòmic (19,0%).
- En canvi, la inversió executada a Madrid (16,6%) està per sobre del seu pes poblacional (14,0%), però inferior a la seva rellevància econòmica (19,3%).
- Si Catalunya hagués rebut del sector públic central un volum d'inversió proporcional al seu pes econòmic, cada any la inversió rebuda mitjana hauria estat uns 1.400 M€ superior (el 0,6% del PIB català).**

Dèficit d'execució de la inversió total del sector públic central a Catalunya

Grau d'execució a Madrid i a Catalunya pel sector públic estatal.

En % sobre la inversió pressupostada. Font: Ministeri d'Hisenda, IGAE

*Les dades de 2019 i 2020 no estan disponibles perquè es van prorrogar els pressupostos de l'Estat.

Notes: (i) la inversió executada és la suma d'AGE, organismes autònoms, altres entitats amb pressupostos estimatius i empreses públiques; i (ii) l'any 2021 s'ha computat com a inversió els 191 M€ de rescat de les autovies radials de Madrid.

- ▶ La inversió pública de l'Estat executada a Catalunya se situa reiteradament per sota de la pressupostada (60% de mitjana), amb un grau d'execució especialment baix el 2021 (36%).
- ▶ A Madrid, en canvi, el grau d'execució els darrers anys se situa sempre per sobre del 100%.
- ▶ **L'incompliment pressupostari del sector públic estatal en inversió a Catalunya ha estat de 580 M€ anuals de mitjana** durant el període 2015-2018 i 2021 (el 0,2% del PIB).

Dèficit d'inversió en infraestructures del sector públic central a Catalunya

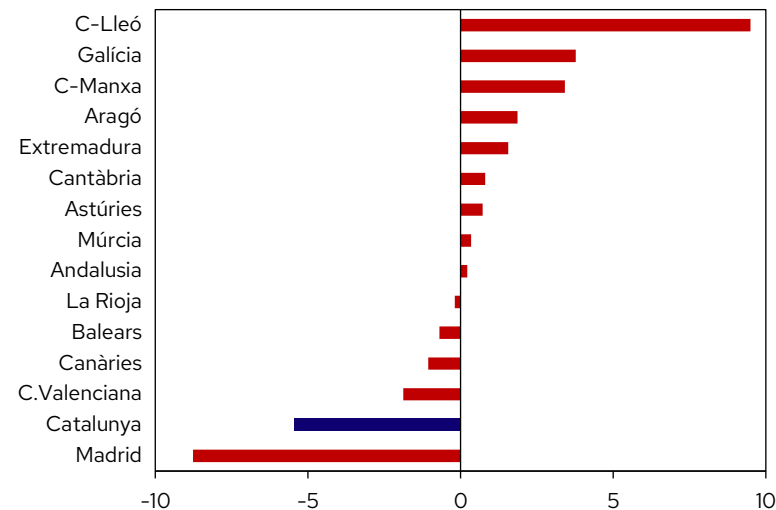
▶ **Catalunya és la segona comunitat autònoma amb un dèficit d'inversió pública estatal en infraestructures més elevat en relació amb el seu pes econòmic (269 M€ en mitjana anual).**

En mitjana 2015-2020, M€ i %

	Inversió liq. (2015-2020)	% Inversió reg. (2015-2020)	% PIB (2015-2020)	Dèficit (-) / Superàvit (+)
C-Lleó	710	14,4	4,9	469
Galícia	443	9,0	5,2	186
C-Manxa	340	6,9	3,5	169
Aragó	245	5,0	3,1	92
Extremadura	158	3,2	1,6	77
Cantàbria	96	1,9	1,1	40
Astúries	131	2,6	1,9	35
Múrcia	146	3,0	2,6	17
Andalusia	671	13,6	13,4	11
La Rioja	26	0,5	0,7	-9
Balears	94	1,9	2,6	-35
Canàries	133	2,7	3,7	-52
C.Valenciana	367	7,4	9,3	-93
Catalunya	673	13,6	19,1	-269
Madrid	513	10,4	19,1	-433

Dèficit / Superàvit d'inversió pública estatal mitjana en infraestructures en relació amb el seu pes econòmic. 2015-2020

En p.p., mitjana anual. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del MITMA i INE

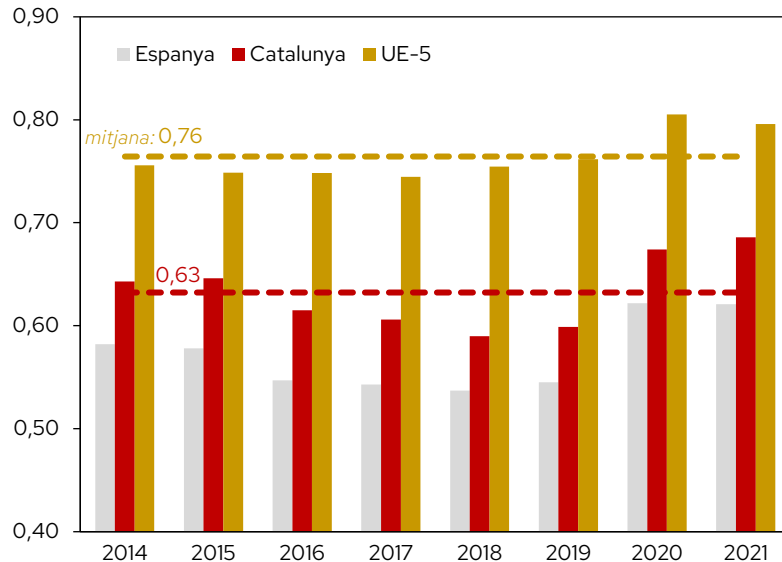

Nota: Es calcula com la diferència entre el pes que representa cada CA en el PIB espanyol i el pes que representa en la inversió executada regionalitzable del Grup Foment o MITMA.

Dèficit en despesa pública en Recerca i Desenvolupament

Despesa en R+D. Administracions públiques i universitats*.

En percentatge del PIB. Font: Eurostat

* Inclou universitats públiques i privades.

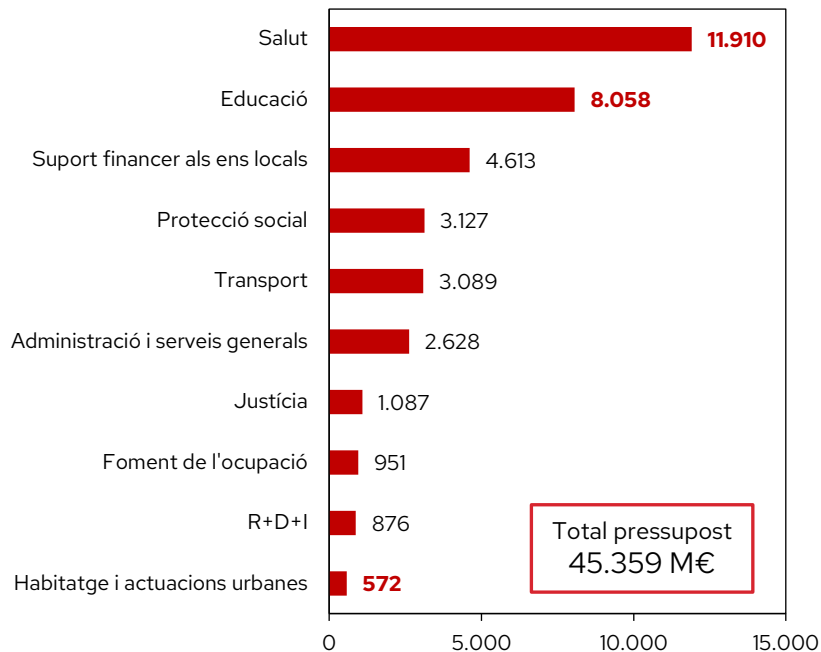
Per convergir amb la UE-5, la **despesa en R+D de les administracions públiques i universitats** a Catalunya hauria de passar del 0,63% real fins al 0,76% del PIB, el que suposaria passar d'una despesa de 1.373 M€ als 1.676 M€ (**dèficit de 303 M€ anuals**).

- ▶ L'infrafinançament de Catalunya
- ▶ Impacte sobre la competitivitat de l'economia
- ▶ **Impacte sobre el benestar de la població**
- ▶ Valoració

Pressupostos de la Generalitat: polítiques de despesa

Polítiques de despesa en els Pressupostos de la Generalitat*.

2023. Milions d'euros. Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Economia i Hisenda (Gencat)

Les principals polítiques de despesa en els pressupostos de la Generalitat són la **salut i l'educació** (el 44% del total de despesa).

Mentre que la despesa en **habitatge** té un pes pressupostari reduït, que contrasta amb el pes més elevat a altres països europeus.

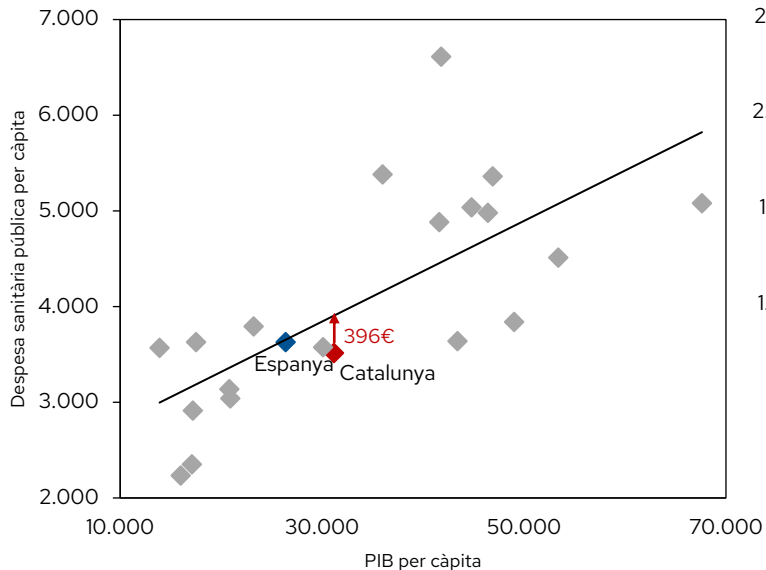
*Les dades fan referència a l'import consolidat del conjunt d'administracions i entitats públiques (Generalitat, empreses de dret públic, consorcis, etc.).

Dèficit en despesa sanitària pública

Despesa pública en sanitat per càpita*. Catalunya i països europeus seleccionats. 2019.

Euros corrents.

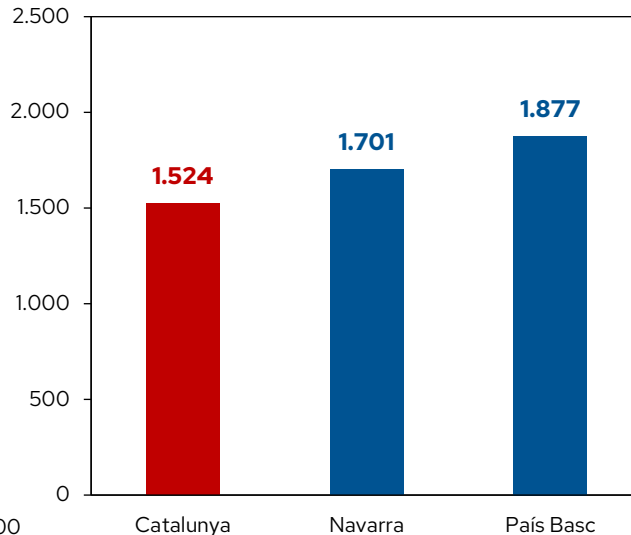
Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE, Idescat i Eurostat

*La despesa sanitària pública a Catalunya la componen: Generalitat de Catalunya, corporacions locals, mutualitats públiques de l'Estat, SS i Administració de l'Estat.

Despesa pública en sanitat per càpita. 2019.

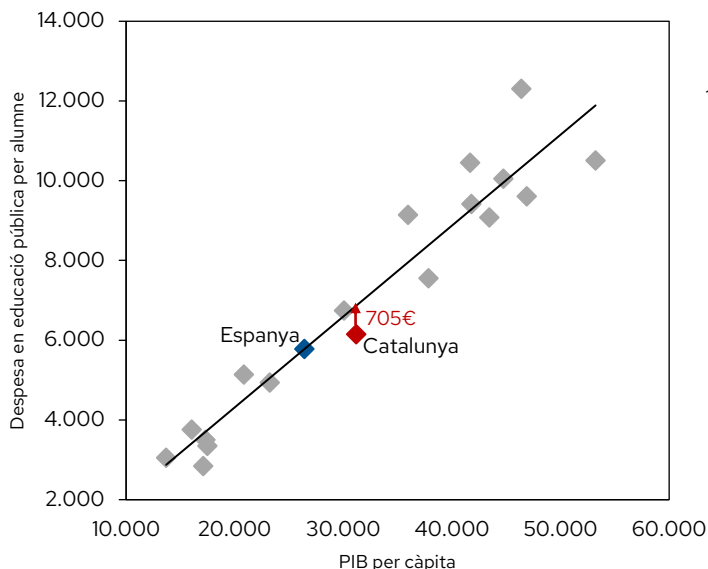
Euros corrents. Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri de Sanitat i l'Institut Nacional d'Estadística

- ▶ Catalunya també mostra un **dèficit de despesa en sanitat pública de 396€ per càpita**, l'equivalent a **3.022 M€ el 2019** (l'1,2% del PIB català d'aquell any).
- ▶ La despesa pública sanitària per càpita també és més elevada a les comunitats forals en relació amb Catalunya (10,4% superior a Navarra i 18,8% al País Basc).

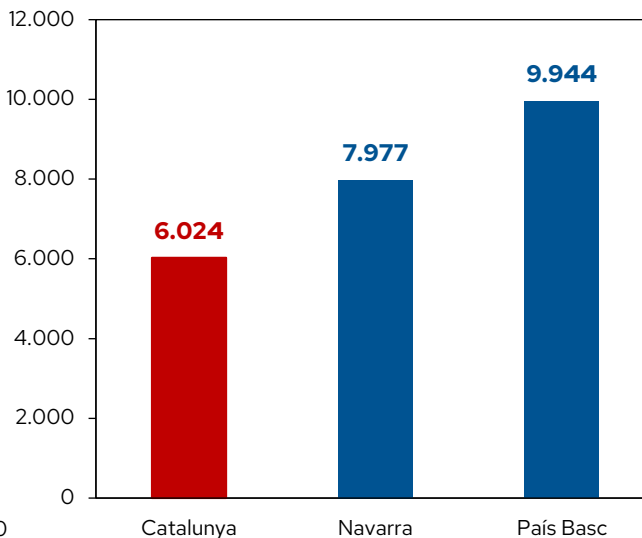
Dèficit en despesa en educació pública

Despesa en educació pública per alumne*. Catalunya i països europeus seleccionats. 2019. Euros corrents.
Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Educació, Idescat i Eurostat

*Despesa en educació pública per alumne (no universitari) a temps complert en centres públics.

Despesa en educació pública per alumne*. 2019. Euros corrents. **Font:** Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació

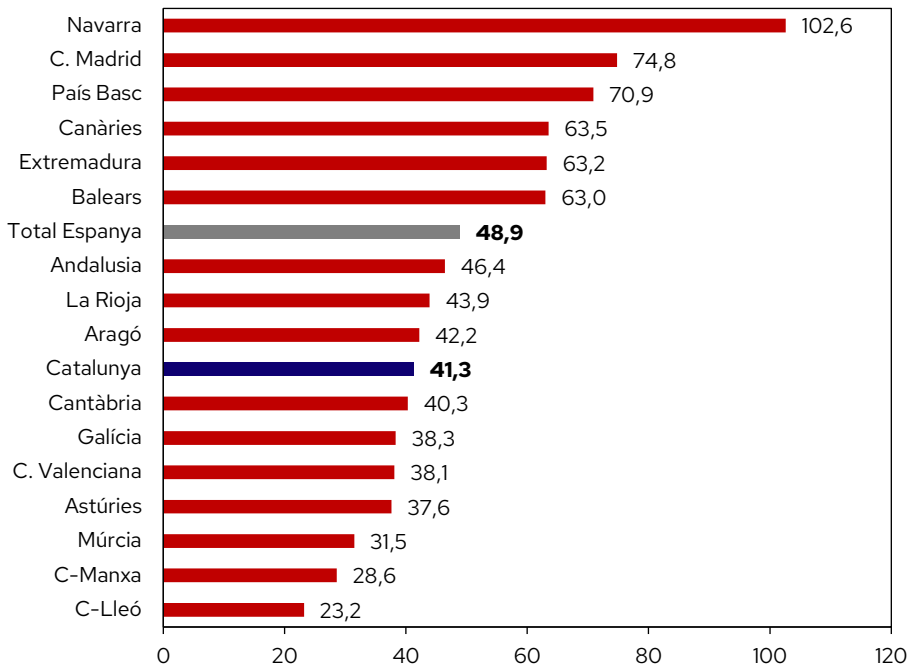
*Despesa en educació pública per alumne (no universitari) a temps complert en centres públics.

- ▶ Catalunya presenta un **dèficit en educació pública per alumne (no universitari) de 705€** en relació amb una mostra de països europeus l'any 2019, equivalent a **623 M€ anuals** (0,25% del PIB).
- ▶ Les comunitats forals també presenten una despesa pública en educació per alumne més elevada (32,4% a Navarra i 65,1% al País Basc).

Dèficit d'inversió pública en habitatge

Despesa en inversió en habitatge de comunitats autònomes i ajuntaments. 2019.

Euros/hab. **Font:** Ministeri d'Hisenda i Ministeri de Transport, Mobilitat i Agenda Urbana

- Les 3 comunitats que més despesa pública (autonomia i local) destinen a habitatge són Navarra, Madrid i País Basc (en mitjana ponderada **75,8 €/hab.**).
- Mentre que **Catalunya** és de només **41,3 €/hab.** El dèficit anual respecte a les 3 comunitats líders és de **263 M€** (el 0,1% del PIB català).

- ▶ L'infrafinançament de Catalunya
- ▶ Impacte sobre la competitivitat de l'economia
- ▶ Impacte sobre el benestar de la població
- ▶ **Valoració**

Valoració

Des de la Cambra reclamem als partits i als governs que plantegin i pactin solucions efectives sense més dilacions. Ara bé, hi ha alguns **principis generals que convindria tenir en compte**:

- El finançament de Catalunya està condicionat per un model de finançament autonòmic que porta 10 anys caducat i que **l'impedeix tenir un nivell de serveis públics de qualitat mínimament proporcional a la seva capacitat fiscal**.
- Aquesta tensió entre la capacitat per generar ingressos i el marge per dedicar aquests ingressos a finançar necessitats de despesa està sent cada vegada més aguda a mesura que **l'envelliment de la població pressiona a l'alça les despeses en competències pròpies de les CA, com la sanitat o els serveis socials, en detriment de la despesa productiva** –com les infraestructures, la formació o el suport a la innovació.
- Per tant, qualsevol solució efectiva al problema haurà de passar per un sistema de finançament, que podria estar obert a totes les CA que vulguin acollir-se, i que ponderi més els **principis d'eficiència i capacitat fiscal** en comparació amb la situació actual, respectant el **principi d'equitat** per cobrir un nivell adequat de prestacions socials bàsiques a totes les CA.
- Per últim, caldria passar d'un model molt descentralitzat en les despeses i molt centralitzat en els ingressos, cap a un model que permetés a aquelles CA que ho desitgin assumir un **grau superior de responsabilitat fiscal, tant en les despeses com en els ingressos** –tant pel que fa a la capacitat normativa, com a la gestió i la recaptació dels tributs.

Valoració

- En resum: **Catalunya hauria de disposar dels ingressos necessaris per satisfer les pròpies despeses en funció de la seva capacitat fiscal. Qui gasta ha de ser qui recapta els impostos. Aquests principis són compatibles amb fixar un cert volum de transferències interterritorials per finançar els serveis comuns que presta l'Estat i garantir un nivell adequat de prestacions socials bàsiques a tots els territoris.**

 @CambraBCN

#Economia23 #EstudisCambra

